

BÍRÓ BERNADETT

A terepmunka hozadéka 2.

The present study shows such cases when working with informants revealed important data which were absent from the written sources, and thus, otherwise inaccessible. The new data concern two areas regarding Northern Mansi action nominals, namely the difference between action nominals in *-n* and in *-m* as well as the negation of action nominals.

Keywords: Mansi, field work, nominalization, action nominals

Kulcsszavak: manysi, terepmunka, nominalizáció, cselekvésnevek

1. Bevezetés¹

Cikkem Sipőcz Katalin A terepmunka hozadéka 1. c. tanulmányának (Sipőcz 2018 a jelen kötetben) folytatása, legalábbis bizonyos értelemben. Mindkettőnk cikke olyan eseteket mutat be, amikor egy adott témában az adatközlőktől nyert információ új eredményeket hozott, olyanokat, amelyeket az addigi, írott szövegeken alapuló kutatás segítségével nem tudtunk feltárni. Bár a vizsgált területek – tagadás és cselekvésnevek – különbözőek, tanulmányainkat a fent említett új eredmények forrásának közös jellegén – és a manysi nyelven – túl összeköti az, hogy az adatközlőkkel többször közösen dolgoztunk, s ezért is kapcsoltuk össze így szerzett új információinkat egy közös előadásban a Schmidt Éva-émlékkonferencián. Eredetileg az előadás írott változata is egy közös cikk lett volna, a tanulmány lektorai azonban a fent említett okok ellenére sem látták kellőképpen logikusnak a kétféle terület – tagadás és cselekvésnevek – egy írásban való összekapcsolását. Ezért közös előadásunkat végül két cikkre bontottuk, Sipőcz Katalin cikkének bevezetése azonban ugyanúgy érvényes az én írásomra is, ennek megismétlésétől tehát most eltekintek.

2. Cselekvésnevek és cselekvésneves szerkezetek

Az északi manysi² cselekvésnevek és cselekvésneves szerkezetek vizsgálata több évig zajlott (vö. Bíró 2013, 2014, 2015), és többféle nyelvi anyagra támaszko-

¹ Jelen kutatás az OTKA PD 116990 projekt keretében készült.

² Az északi manysi a manysi nyelv egyetlen, ma is élő nyelvjárása, amelyet összesen kb. ezren beszélnek elsősorban Nyugat-Szibériában, a Hanti-Manysi Autonóm Körzetben (Tyumenyi Terület (*oblast*)), valamint a Szverdlovszki Területen és a Komi Köztársaságban.

dott. Elsősorban különböző írott forrásokat használtam fel, egyrészt régebbi folklórszövegeket (VNGy, Kannisto – Liimola 1951–1963, Černecov-archívum), másrészt pedig különböző típusú újabb szövegeket (Kálmán 1976, *Luima Seripos*, Dinislamova 2007, 2008, OUDB-korpusz). Az írott források mellett két alkalommal volt lehetőségem adatközlő segítségét is igénybe venni, 2013-ban és 2017-ben konzultációkat folytattam két, középkorú manysi adatközlővel, akik mindketten az északi manysi szoszvai alnyelvjárását beszélik. A konzultációkra mindkét adatközlő esetében Szegeden került sor, a lekérdezés pedig többféle módszerrel zajlott, szerepelt benne mondatfordítás (oroszlól manysira és manysiról oroszra), grammatikalitási ítélet, valamint egyes jelenségekre, problémákra való konkrét rákérdezés is.

Koptjevskaja-Tamm (2005) alapján a cselekvésnevek „are either nouns or at least occur in typical nominal positions and show inflectional properties and/or combinability with adpositions typical of nouns. They are, however, in some reasonably productive way derived from verbs, either derivationally or inflectionally, and refer to events and/or facts, i.e. not just to actions, as the name might imply.” A Koptjevskaja-Tamm definíciója alapján meghatározott cselekvésnévi kategória nagyjából megfelel a Grimshaw (1990) által „komplex esemény főnév”-nek („complex event noun”) hívott szóosztálynak.

A cselekvésnevek a nem-véges (non-finit) alakok egyik altípusát alkotják a főnévi, melléknévi és határozói igenevek mellett (vö. Ylikoski 2003: 185). A tipológiai szakirodalomban általános tény, hogy a nem-véges igealakok gyakran multifunkcionálisak, azaz több szintaktikai funkcióban is megjelenhetnek (vö. Ylikoski 2003: 187). Ez a helyzet a manysiban is, ahol cselekvésnévi szerepben többnyire az *-n* és *-m* képzős nem-véges igealakokat találjuk, melyek egyúttal folyamatos, illetve befejezett melléknévi igenévként is funkcionálnak:

Melléknévi igenévként:

- (1) *tēn* ‘=ut³ *vār-nə* *kit* *χum* *mētāl-s-əm*
 étel készit-PTCP.PRS két férfi bérel-PST-1SG
 ’ételt készítő két embert béreltem’ (VNGy IV: 331)

A manysi az uráli/finnugor nyelvcsalád ugor-ágába tartozik, legközelebbi nyelvrokonai a hanti és a magyar.

³ Az eredetileg kötőjellel írt szóösszetételeket, szavakat a példamondatokban a glosszázás egyértelmősége miatt = jellel írom.

- (2) *am sēl-əm puuŋ-əm nēnēn ti*
 én szerez-PTCP.PST gazdagság-Px1SG ti.DU.ACC PTCL
χūl't-i; āpsī-n ul l'aultä-ln!
 marad-3SG⁴ öcs-Px2SG NEG szid-IMP.2SG
 'A tőlem szerzett vagyonom ím ti kettőtöknek marad; öcsédet ne pirongasd!'
 (VNGy IV: 324)

Cselekvésnévként:

- (3) *jäyi=pīγ-äγən porä-tēn āst-əs, tūp*
 báty-PxDU.2SG⁵ tutaj-Px2DU elkészül-PST[3SG] csak
nariytaxt-nə-tēn ariyt-əs, jāj-ən!
 tolja.magát-AN-Px3DU megmarad-PST[3SG] jön-IMP[2SG]
 'Bátyáidnak tutaja elkészült, már csak az van hátra, hogy a parttól odább tol-
 ják magukat, gyere!'
 (VNGy II: 94–95)
- (4) *āpsī-mēn jāniym-əm-ü vāt tāl-iy jēmt-s.*
 öcs-Px1DU nő-AN-Px3SG harminc év-TRANSL válik-PST[3SG]
 'Öcsikénk immár növéseben harminc éves lett.'
 (VNGy II: 94)

A participiumi és a cselekvésnévi funkció elkülönítése elsősorban a fenti nemvéges alakok szintaktikai pozíciója, valamint az idő kifejezés képességében megmutatkozó különbségek alapján lehetséges. Szintaktikai pozíciójukat tekintve a melléknévi igenevek egy főnév jelzőjeként funkcionálnak egy főnévi frázisban, míg a cselekvésnevek a főnévi frázis fejét alkotják; emellett a cselekvésnevek – a nem-képzett főnevekhez hasonlóan – képesek névutókkal és esetragokkal kapcsolódni. Az idő kifejezést illetően a melléknévi igenevek képesek egyfajta relatív időt kifejezni a mondat ragozott (finit) igéjéhez képest, míg a cselekvésnevek önállóan, azaz esetragok és névutók nélkül nem képesek relatív idő kifejezé-

⁴ A jelen idejű igei személyragokat szinkron szempontból különbözőképpen kezelik az egyes manysi nyelvtanok. Egyes szerzők (Rombandeeva – Vahruševa 1984: 105–106; Skribnik – Afanaseva 2007: 40) az *-i/-γ* elemeket jelenidő-jelnek tekintik, míg mások (Keresztes 1998: 398; Riese 2001: 38) úgy vélik, hogy habár ezek az elemek történetileg valóban jelenidő-jelnek tekinthetők, szinkron szempontból azonban már az igei személyrag részeként értelmezhetők, tehát a manysiban nincs jelenidő-jel. Én ez utóbbi nézettel értek egyet, azaz a jelen időt morfológiailag jelöletlen kategóriának tekintem a manysiban.

⁵ A birtokos személyragokat és a tárgyias igei személyragokat a következőképpen gloszszázom: először jelölöm a birtok/tárgy számát, utána pedig a birtokos/alany személyét és számát, pl. PxDU.2SG = két birtokra utaló, egyes szám, második személyű birtokos személyrag ('a te két valamid'), PL.3PL = több tárgyra utaló, többes szám, harmadik személyű igei személyrag.

sére sem. (Bővebben l. Bíró 2014, illetve az idő kifejezésről a továbbiakban lesz részletesebben szó.)

3. Új eredmények az adatközlővel való konzultációk alapján

A cselekvésneveket illetően két területen hozott új eredményeket adatközlőkkel való munka: egyrészt az *-n* és *-m* képzős cselekvésnevek közti különbséget illetően, másrészt a cselekvésnevek tagadásával kapcsolatban.

3.1. Az *-n* és *-m* képzős cselekvésnevek közti különbség

Az írott források alapján az *-n* és *-m* képzős cselekvésnevek morfológiai és szintaktikai viselkedésüket illetően néhány területen ugyan eltérnek némileg, de lényegi különbség tulajdonképpen nem mutatható ki köztük. A két cselekvésnév azonos viselkedését bizonyítja többek között az is, hogy a manysira annyira jellemző párhuzamos szerkezeteknél előfordul, hogy az egyik szerkezetben az egyik, a másikban pedig a másik cselekvésnév szerepel:

- (5) *joməs šaj aj-m-əm jui=pält, joməs sākər tē-nə-m*
 jó tea iszik-AN-Px1SG után jó cukor eszik-AN-Px1SG
jui=pält, tiniḡ vinä saw rumkä sawəl ajta-wə-m.
 után drága pálinka sok pohár nagy.számban itat-PASS-1SG
 'Miután jó csájt ittam, miután jó cukrot ettem, drága pálinkának sok pohár-
 kájával sok számmal itatnak engem.' (VNGy IV: 278)

Pusztán a párhuzamos szerkezetek azonban nem szolgálnának megfelelő bizonyítékként a két cselekvésnév egymással való „helyettesíthetőségére”, hiszen a költői nyelv és a párhuzamosság igénye időnként felülírhatják a nyelvtani szabályokat. Egyéb, nem párhuzamos szerkezetekben is előfordul azonban, hogy – akár egy szövegen belül – hasonló szerkezetben az ugyanabból az igéből származó cselekvésnév hol *-n* képzőt, hol pedig *-m* képzőt kap:

- (6) *kəmpliḡ sāḡi kəmpli-änän toḡər-mä-tēn=sis [...]*
 szárnyas suba ruhaszárny-PxPL.3DU gyűr-AN-Px3DU-mialatt
 'Mialatt szárnyas subájuk szárnyát (eleje alját) [maguk alá] gyűrük, [...]'
 (VNGy I: 45)

- (7) *kəmpliḡ sāḡi kəmpli-änēn toḡər-nü-tēn=sis [...]*
 szárnyas suba ruhaszárny-PxPL.3DU gyűr-AN-Px3DU-mialatt
 'Mialatt szárnyas subájuk szárnyát [maguk alá] gyűrük, [...]' (VNGy I: 64)

(8) *jäl-əm mā-tä-nəl ta joxta-nü-t*
jár-PTCP.PST föld-Px3SG-ABL PTCL jön-AN-Px3SG
sujt-i
hallatszik-3SG
'járt útjából (földjéről) történt megjövetele hallatszik' (VNGy III: 62)

(9) *kwon ta joxta-mü-t sujt-i*
kint PTCL jön-AN-Px3SG hallatszik-3SG
'ím kívülről az ő jövetele hallik' (VNGy III: 70)

Ezekből a példákból az is látszik, hogy mindkét cselekvésnév egyaránt alkalmazható a mondat ragozott (finit) igéjéhez képest előidejű, illetve azzal egyidejű cselekvés kifejezésére. Annak ellenére, hogy előzetes elvárásunk talán az lenne, hogy az *-n* és *-m* képzők az igenevek képzésénél meglévő relatív idő kifejezésére való képességüket megtartják akkor is, amikor cselekvésneveket hoznak létre. Tehát az *-n*, mint a folyamatos melléknévi igenév képzője, a mondat ragozott igéjével egyidejű cselekvést kifejező cselekvésnevet képezhetne, az *-m* pedig, a befejezett melléknévi igenév képzőjeként a finit igéhez képest előidejű cselekvést jelölő cselekvésnév képzésére lenne alkalmas. (De amint azt korábban már említettem (vö. 2.2.), a manysi cselekvésnevek – ellentétben a melléknévi igenevekkel – önállóan, tehát esetragok és névutók nélkül nem képesek még relatív idő kifejezésére sem, erről bővebben l. Bíró 2014.) Mint említettem, az írott források alapján azonban ilyen jellegű különbség nem mutatkozik a két cselekvésnév között.

Az adatközlőkkel való konzultációk azonban arra engednek következtetni, hogy a participiumok relatív idő kifejezésére való képessége a cselekvésnevekben is megjelenik, legalábbis bizonyos esetekben. Az adatközlők véleménye szerint az *-n* képzős cselekvésnevek a ragozott igével egyidejű, még folyamatban lévő, míg az *-m* képzősök ahhoz képest előidejű, már lezárult, befejezett cselekvést fejeznek ki, vö.:

(10) *Kon χum joxti-ne-t sujt-i.*
kint férfi jön-AN-Px3SG hallatszik-3SG
'Az utcán/kint hallatszik, hogy egy férfi jön.' (elicitált)

(11) *Kon χum joxti-me-t sujt-i.*
kint férfi jön-AN-Px3SG hallatszik-3SG
'Az utcán/kint hallatszik, hogy (meg)jött egy férfi.' (elicitált)

Ezt a megállapítást támogatja az is, hogy az adatközlő szerint a következő példában (12) csak az *-n* képzős cselekvésnév használható (a fentiek alapján valószínűleg azért, mert a már „befejeződött” sírásnak nem marad hallható nyoma):

- (12) *p̄yriś kon l'ũś-ne-te/*l'ũś-m-e sujt-i.*
 fiúcska kint sír-AN-Px3SG hallatszik-3SG
 'Az utcán egy fiú sírása hallatszik.' (elicitált)

Az *-m* képzős cselekvésnevekhez tehát a befejezett aspektus kapcsolódik, míg az *-n* képzősök utalhatnak már lezárult, vagy majd a jövőben bekövetkező cselekvésre is, vö.:

- (13) *śāñike-n nōηχ=kwāl-m-e*
 anyácska-Px2SG felkel-AN-Px3SG
 'anyácskád felkelése' = 'az, hogy anyácskád már felkelt' (elicitált)

- (14) *śāñike-n nōηχ=kwāl-ne-te*
 anyácska-Px2SG felkel-AN-Px3SG
 'anyácskád felkelése' = lehet, hogy már felkelt, de lehet, hogy még csak ezután fog (elicitált)

A két cselekvésnév ilyen jellegű megkülönböztetése azonban nem volt teljesen következetes az adatközlők esetében sem, amint az az alábbi példákban is látható:

- (15) *Nēη-əγ jēmt-um-nəl Xal'p=ūs-t ōl-ēγum.*
 nős-TRANSL válik-AN-ABL Berezovo-LOC él-1SG
 'Mióta megnősültem, Berezovóban élek.' (elicitált)

- (16) *Nēη-əγ jēmt-ne-m-nəl Xal'p=ūs-t ōl-ēγum.*
 nős-TRANSL válik-AN-Px1SG-ABL Berezovo-LOC él-1SG
 'Mióta megnősültem, Berezovóban élek.' (elicitált)

Itt egyértelműen már lezárult, befejezett cselekvésről van szó (*megnősültem*), mégis mindkét cselekvésnév használatát egyaránt jónak ítélte az adatközlő, és a két mondat közti különbséget pusztán nyelvjárási változatként értékelte. (Ezt a példamondatot csak az egyik adatközlő látta.)

Az adatközlőktől származó információk alapján úgy tűnik tehát, hogy a két különböző képzővel képzett cselekvésnév között is megvan a folyamatos, illetve a befejezett melléknévi igenév között is meglévő időbeli, aspektusbeli különbség. Az *-n* képző a folyamatos melléknévi igenevek mellett olyan cselekvésnevet hoz létre, melyek a mondat ragozott igéjével egyidejű, még folyamatban lévő, vagy a ragozott igéhez képest utóidejű, nem feltétlenül bekövetkező cse-

lekvést fejeznek ki. Míg az *-m* képző a befejezett melléknévi igenevek mellett olyan cselekvésnevek képzésére alkalmas, amelyek a mondat ragozott igéjéhez képest előidejű, már lezárult, befejezett cselekvést jelölnek. Megjegyzendő azonban, hogy ezt a megállapítást az írott források nem feltétlenül igazolják, valamint, hogy az adatközlők esetében sem volt teljesen következetes a kétféle cselekvésnév ilyen jellegű elkülönítése. Ezért annak eldöntése, hogy a két cselekvésnév között valóban létezik-e ilyenféle (esetleg újonnan kialakult) különbség, további kutatásokat igényel. Egyrészt kívánatos lenne még több anyanyelvi beszélőtől adatokat gyűjteni, illetve visszaellenőrizni és pontosítani a korábbi adatközlőktől kapott információt, másrészt pedig még több írott forrást megvizsgálni. Eddigi vizsgálataim alapján azonban úgy vélem, hogy ha létezik is ilyen különbség a két cselekvésnév között, akkor az valószínűleg újabb fejlemény lehet, mivel a régebbi írott forrásokban ennek nincs nyoma.

3.2. A cselekvésnevek tagadása

A másik terület, ahol az adatközlőkkel való munka új eredményeket hozott, a cselekvésnevek tagadása. A cselekvésnevek tipológiailag – logikusan – háromféle módon tagadhatók: a) úgy, mint az igék / ragozott igét tartalmazó mondatok; b) úgy, mint a főnevek; és végül c) mind a főnevektől, mind pedig az igéktől különböző módon (Comrie – Thompson 1985: 366–367). A világ nyelveiben mindhárom módra találunk példákat.

A manysit illetően az írott forrásokban nagyon kevés volt a tagadott cselekvésneveket tartalmazó példák száma, az adatközlőkkel folytatott konzultáció tehát egyrészt megerősítette a szövegekből leszűrhető megállapítást, mely szerint a manysi cselekvésneveket az igékhez (és igenevekhez) hasonlóan az *at* tagadószóval tagadják:

(17) *am tawe at wā-ne-m māγəs*
 én ő.ACC NEG ismer-AN-Px1SG -ért
taw palt-e at min-eyum.
 ő -hoz-Px1SG NEG megy-1SG
 'Mivel nem ismerem őt, ezért nem megyek (el) hozzá.' (elicitált)

(18) *hawram at ōš-ne-m māγəs*
 gyerek NEG birtokol-AN-Px1SG -ért
am amki ōl-ēγum.
 én én.magam él-1SG
 'Mivel nincs gyerekem, egyedül élek.' (elicitált)

Másrészt az adatközlők rávilágítottak arra, hogy létezik a cselekvésnevek tagadásának egy másik módja is, mégpedig a *-tal/-tāl* fosztóképzővel:

- (19) *nawram ōńś-nə-m-tal māγəs*
gyerek birtokol-AN-Px1SG-CAR -ért
am amki ōl-ēγum.
én én.magam él-1SG
'Mivel nincs gyerekem, egyedül élek.' (elicitált)

- (20) *karapli jomsakw uryala-ne-t-tal māγəs*
hajó jól őriz-AN-Px3SG-CAR -ért
ōln-əl at maj-we-s.
pénz-INSTR NEG ad-PASS-PST[3SG]
'Mivel nem jól őrizte a hajót, nem kapott pénzt.' (elicitált)

Megjegyzendő, hogy a melléknévi igeneveket is lehet a *-tal/-tāl* fosztóképzővel is tagadni, amelynek segítségével negatív igeneves szerkezetek hozhatók létre, pl. *ūs-tal < ūś-i* 'elfárad'; *kāte ūś-tal χum* 'fáradhatatlan kezű férfi' (lit. 'keze fáradatlan férfi') (vö. Sipőcz 2014). Talán ennek köszönhető, hogy ugyanez a tagadási forma megjelenik az *-n* és *-m* képzős nem-véges alakokon akkor is, amikor azok nem participiumi, hanem cselekvésnévi funkcióban használatosak.

4. Összegzés

Írásomban a manysi cselekvésneves szerkezetek kutatásának területéről mutattam be két olyan esetet, amikor az adatközlőktől kapott információk alapján új ismeretekre tettem szert, olyan ismeretekre, amelyeket pusztán az írott forrásokból nem tudtam volna kinyerni. E két terület az *-n* és *-m* képzős cselekvésnevek közti különbség (és az időkifejezés képessége), valamint a cselekvésnevek tagadása volt.

A tagadás esetében amellet, hogy az adatközlők adatai igazolták az írott források alapján felállított hipotézist, egyúttal egy újfajta negációs módszert is feltártak (az *at* tagadószó mellett a *-tal/-tāl* fosztóképző használatát). A két cselekvésnév közti különbséget illetően pedig az adatközlők információi alapján úgy tűnik, hogy a cselekvésnevek is képesek relatív időt kifejezni, és éppen ez adja a két cselekvésnév közti különbséget: az *-n* képzős cselekvésnevek a ragozott igével egyidejű, még le nem zárult, folyamatos, vagy ahhoz képes utóidejű, nem feltétlenül bekövetkező cselekvést fejeznek ki, míg az *-m* képzősök a ragozott igéhez képest előidejű, már befejezett cselekvést jelölnek. Ezzel szemben az írott szövegekben, főleg a régebbi szövegekben semmi nem utal arra, hogy jelentős különbség lenne a két cselekvésnév használata között, valamint arra sem, hogy a cselekvésnevek önállóan, azaz esetragok és névutók nélkül ké-

pesek lennének akár csak relatív idő kifejezésére is. Az írott szövegek tanúságához hozzájárul még az is, hogy az adatközlőktől származó információk helyenként meglehetősen ellentmondásosak voltak, valamint az a tény, hogy mindkét adatközlő tudatos nyelvhasználónak tekinthető, hiszen mindketten felsőfokú képességgel rendelkeznek manysi nyelvből és kultúrából, és jelenleg is a felsőoktatásban dolgoznak. Mindez pedig befolyásolhatja nyelvhasználatukat, valamint grammatikalitási ítéleteiket. Mindezek alapján tehát úgy vélem, hogy a két cselekvésnév közt esetlegesen meglévő különbség újkeletű lehet, valamint e különbség meglétének igazolása további kutatásokat igényel.

Rövidítések:

ABL	ablatívusz
ACC	tárgyeset
AN	cselekvésnév
CAR	fosztóképző
DU	duális
IMP	felszólító mód
LOC	lokatívusz
NEG	tagadó elem
PASS	passzív
PL	többes szám
PST	múlt idő
PTCL	partikula
PTCP.PRS	folyamatos melléknévi igenév
PTCP.PST	befejezett melléknévi igenév
Px	birtokos személyrag
SG	egyes szám
TRANSL	transzlatívusz

Irodalom

- Bíró Bernadett (2013), Ditranzitív igékből képzett cselekvésnevek a manysiban. NyK 109: 137–150.
- Bíró Bernadett (2014), Cselekvésneves szerkezetek a manysiban. Doktori értekezés. Szege-di Tudományegyetem. <http://doktori.bibl.u-szeged.hu/2304/>
- Bíró, Bernadett (2015), Action nominal constructions in Northern Mansi. In: Ju. V. Islamova (szerk.), Problemy i perspektivy socialjno-ekonomicheskogo i etnokulturnogo razvitiya korennyh malochislennyh narodov severa: Filologicheskije issledovanija. Obzko-ugorskij Institut Prikladnyh Issledovanij i Razrabotok, Hanti-Manszijszk. 119–136.

- Comrie, Bernard – Thompson, Sandra Annear (1985), Lexical nominalization. In: Shopen, Timothy (ed.), *Language typology and syntactic description III*. Cambridge University Press, Cambridge. 349–398.
- Černecov Archívum. V. N. Černecov 1933–34-ben gyűjtött kéziratok szövegei. MTA Nyelvtudományi Intézet.
- Grimshaw, Jane (1990), *Argument structure*. MIT Press, Cambridge.
- Dinislamova, Svetlana (2007), *Lavim ʕoŋxanuw*. [A nekünk rendelt út.] Poligrafist, Khanty-Mansiysk.
- Dinislamova, Svetlana (2008), *Vízcepp*. Sipőcz Katalin (szerk.). Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged.
- Kannisto, Artturi – Liimola, Matti (1951–1963), *Wogulische Volksdichtung. Wörterverzeichnis zu den Bänden I–VI*. Suomalais-ugrilainen Seura, Helsinki. SUST–MSFOu. 101, 109, 111, 114, 116, 134.
- Kálmán, Béla (1976), *Wogulische Texte mit einem Glossar*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Keresztes, László (1998), Mansi. In: Abondolo, Daniel (ed.), *The Uralic languages*. Routledge, London. 387–427.
- Коптјевскаја-Тамм, Мария (2005), Action nominal constructions. In: Dryer, Matthew S. – Haspelmath, Martin (eds), *The world atlas of language structures online*. Max Planck Digital Library, Munich. Chapter 62. <http://wals.info/chapter/62>
- Luima Seripos [Луима Серипос] (1989–) (manysi nyelvű újság) Ханты-Мансийский Автономный Округ – Югра газета. Ханты-Мансийск. <http://www.khanty-yasang.ru/luima-seripos>
- OUIDB Northern Mansi Corpus. http://www.babel.gwi.uni-muenchen.de/index.php?abfrage=NM_corpus&subnavi=corpus_pub
- Riese, Timothy (2001), *Vogul. Languages of the world 158*. Lincom Europa, München.
- Ромбандеева, Евдокия Ивановна – Вахрушева, М. П. (1984), *Мансийский язык. Просвещение Ленинградское отделение, Ленинград*.
- Sipőcz, Katalin (2014), Negation in Mansi. In: Miestamo, Matti – Tamm, Anne – Wagner-Nagy, Beáta Boglárka (eds), *Negation in Uralic languages*. John Benjamins, Amsterdam. 191–218.
- Sipőcz Katalin (2018), *A terepmunka hozadéka 1*. NyK 114 (jelen kötet): 123–132.
- Скрибник, Елена Константиновна – Афанасьева, Клавдия Васильевна (2007), *Практический курс мансийского языка*. Полиграфист, Ханты-Мансийск.
- VNGy = Munkácsi Bernát (1892–1896), *Vogul Népköltési Gyűjtemény I–IV*. MTA, Budapest.
- Ylikoski, Jussi (2003), Defining non-finites: Action nominals, converbs and infinitives. *SKY Journal of Linguistics* 16: 185–237.